

**UCHWAŁA NR XL/366/2022
RADY MIEJSKIEJ WE WRZEŚNI**

z dnia 20 grudnia 2022 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025

Na podstawie art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.) Rada Miejska we Wrześni uchwala, co następuje:

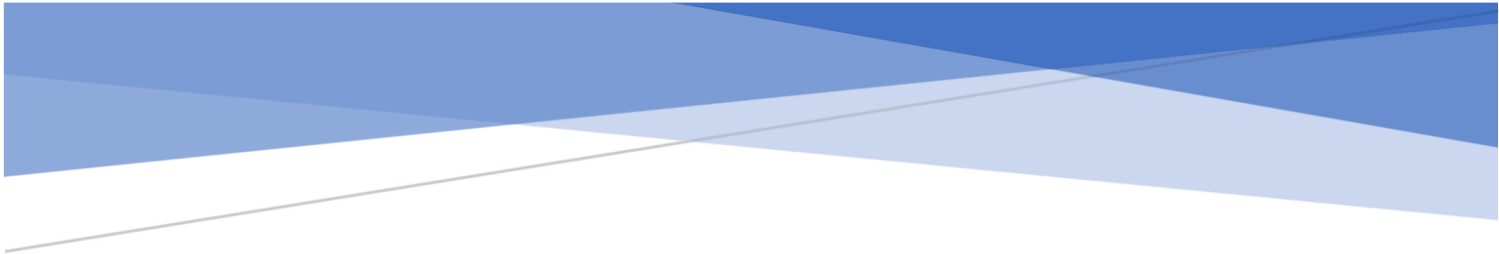
§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 na terenie Gminy Września, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Września.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej we Wrześni

Bogdan Nowak

**Załącznik do Uchwały Nr XL/366/2022
Rady Miejskiej we Wrześni
z dnia 20 grudnia 2022 r.**

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

na lata 2023-2025

Września 2022 r.

Spis treści

I. Wprowadzenie

II. Sytuacja demograficzno – społeczna rodzin zamieszkujących na terenie gminy Września

III. Analiza problemowa i diagnoza lokalna

1. Zaniedbania rodziców (opiekunów) w zakresie opieki i wychowania dziecka/dzieci – niewydolność opiekuńczo – wychowawcza.
2. Przemoc w rodzinie.
3. Uzależnienia: w szczególności alkoholizm, narkomania.
4. Długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność.
5. Ubóstwo.

IV. Organizacja wspierania rodziny.

1. **Wspieranie rodziny przez asystentów.**
2. **Pieczą zastępczą**

V. Zasoby instytucjonalne

VI. Adresaci programu

VII. Cele programu

Cel główny:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w szczególności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcjonalności rodzin.

Cele szczegółowe:

1. Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo - wychowawczej
2. Zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem w pieczy zastępczej pomocy w przewyciężaniu problemów opiekuńczo - wychowawczych
3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej

VIII. Źródła finansowania

IX. Efekty

X. Realizatorzy

XI. Monitoring i Ewaluacja

XII. Podsumowanie

I. Wprowadzenie

Gminny program wspierania rodziny na lata 2023-2025 opracowany został w oparciu o art.176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. Z 2022r. poz. 447 z późn. zm.), w myśl którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju wszystkich jej członków. To w niej kształtuje się osobowość dziecka, jego system wartości i poglądy oraz ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspokaja jego potrzeby. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie.

Dokonujące się zmiany społeczne i gospodarcze niosą ze sobą wiele skutków pozytywnych, ale niestety również i negatywnych, które przyczyniają się do rozpadu rodziny. Choroba alkoholowa rodziców, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wypadki losowe to główne problemy dezorganizujące życie rodzin. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać i wspomagać aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Wsparcie rodziny powinno mieć również charakter profilaktyczny. Działania przyniosą najlepszy efekt gdy będą odbywać się za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. Gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, podstawowym celem pracy z rodziną biologiczną będzie jak najszybszy powrót do rodziny biologicznej, ponieważ jest ona najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka. Dlatego tak ważne jest wsparcie dla rodziny, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Pamiętać należy, że wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu jest rozwój zintegrowanego systemu wsparcia rodzin w gminie Września poprzez realizację szeregu kompleksowych działań, w celu przywrócenia rodzinom zdolności do wypełnienia tych funkcji opiekuńczo – wychowawczych. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach spójnego lokalnego systemu. Pozostawienie rodzin przeżywających trudności w pełnieniu swoich funkcji bez odpowiedniego wsparcia i pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie konsekwencjami na wielu płaszczyznach, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci i ich przyszłość. W celu zapobiegania i rozwiązywania istniejących problemów z jakimi borykają się rodziny a także by móc je kompleksowo wspierać opracowano gminny program wspierania rodziny.

W przypadku gdy zapewnienie dziecku prawidłowych warunków do opieki i wychowania nie jest możliwe, powiat organizuje rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą, do której współfinansowania zobligowana jest gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej.

II. Sytuacja demograficzno – społeczna rodzin zamieszkujących na terenie gminy Września.

Tworzenie optymalnych warunków dla rozwoju rodziny to zadanie nie tylko dla służb pomocy społecznej, ale również wyzwaniem dla lokalnego samorządu, instytucji rządowych i organizacji pozarządowych. Zasadnym zatem było, aby przystępując do opracowania Programu, zapoznać się z sytuacją demograficzną - społeczną miasta.

Września jest gminą miejsko-wiejską położoną w województwie Wielkopolskim, ma charakter rolniczo-przemysłowy, ze względu na znaczny areał gruntów rolnych, a także dobrze rozwiniętą gałąź przemysłową. Września jest gminą dynamicznie rozwijającą się i stwarzającą swoim mieszkańcom coraz lepsze warunki pracy i życia. Świadczy o tym chociażby obniżająca się liczba osób bezrobotnych, co obrazuje poniższa tabela. Przedstawione dane statystyczne wskazują również, że w ostatnich latach sytuacja demograficzna przedstawia tendencję zniżkową (zmniejsza się liczba mieszkańców Wrześni). Dane te dotyczą osób zameldowanych w gminie Września.

Gmina Września dysponuje 282 lokalami mieszkalnymi wg stanu na dzień 30 czerwca 2022 r. Umowę zawiera się z osobami/rodzinami o niskich dochodach, oraz takimi, którym stosowne uprawnienie przyznał sąd. Gmina posiada również 5 pomieszczeń tymczasowych. Wielkość potrzeb mieszkaniowych wyznacza liczba złożonych i pozytywnie rozpatrzonych wniosków o zawarcie umowy najmu lokalu wchodzącego w skład zasobu. Ponadto obowiązkiem gminy jest realizowanie sądowych wyroków eksmisyjnych, z których wynika uprawnienie do najmu socjalnego lokalu bądź do tymczasowego pomieszczenia.

Tabela 1

L. p.	Zakres danych	Lata			
		2019	2020	2021	2022 <small>(na dzień 30.06.2022)</small>
1.	Mieszkańcy gminy Września ogółem	46.042	45.904	45.671	45.557
2.	Bezrobotni ogółem	661	1023	838	790
3.	Liczba lokali mieszkalnych znajdujących się w zasobach gminy przeznaczonych pod wynajem	315	304	291	282
4.	Liczba nowych wniosków złożonych o przydział lokali znajdujących się w zasobach gminy	73	52	43	21
5.	Liczba zawartych nowych umów najmu lokali znajdujących się w zasobach gminy	101	74	53	41

Źródło: dane statystyczne UMiG we Wrześni oraz PUP we Wrześni

III. Analiza problemowa i diagnoza lokalna

Występowanie problemów w rodzinach może być przyczyną do zaburzenia jej prawidłowego funkcjonowania, dlatego tak niezbędne jest zapewnianie dostępu do kompleksowych usług i realizowanie działań na rzecz wsparcia dziecka i rodziny.

Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021r., poz. 2268 z późn.zm.) udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa;
- 2) sieroctwa;
- 3) bezdomności;
- 4) bezrobocia;
- 5) niepełnosprawności;
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) przemocy w rodzinie;
- 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 13) alkoholizmu lub narkomanii;
- 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin, którym udzielono pomocy w postaci pracy socjalnej.

Tabela 2

Udzielona pomoc w postaci pracy socjalnej	2019 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok dane na dzień 30.06.2022
Liczba rodzin	1035	980	929	1297
Liczba osób w rodzinie	2003	1887	1710	2367

*źródło: dane własne OPS Września

Spośród wymienionych powyżej trudności i problemów, najczęściej występujące w naszej gminie obrazuje poniższa tabela:

Tabela 3

Powód trudnej sytuacji życiowej	2019 rok		2020 rok		2021 rok		2022 rok dane na dzień 30.06.2022	
	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
ubóstwo	273	518	291	524	268	473	185	268
sieroctwo	0	0	1	4	2	6	0	0
Bezdomność	45	51	55	57	45	48	37	38
Potrzeba ochrony macierzyństwa	108	420	114	446	73	322	35	158
w tym: wielodzietność	27	141	26	136	37	193	16	84
bezrobocie	175	417	185	408	204	459	126	264
niepełnosprawność	596	1050	549	952	584	991	479	787
długotrwała lub ciężka choroba	675	1202	682	1224	708	1209	562	899
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	137	458	141	479	99	344	63	209
w tym: rodziny niepełne	81	228	83	245	72	213	46	137
rodziny wielodzietne	24	133	27	140	30	159	18	90
przemoc w rodzinie	21	64	15	44	15	41	9	24
alkoholizm	68	115	76	116	74	113	51	65
narkomania	2	3	4	6	3	4	4	6

*źródło: dane własne OPS Września

Ustawa o pomocy społecznej wskazuje przykładowy katalog problemów, które uprawniają do świadczeń. Jak wskazuje przedstawiona analiza, najczęstszym powodem do korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej jest długotrwała lub ciężka choroba, niskie dochody, bezrobocie, niepełnosprawność, a także bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Z perspektywy programu szczególnie ważne są dane dotyczące bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej kategoria ta występuje łącznie z bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Podejmowanie działań na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi jest traktowane przez służby społeczne priorytetowo, gdyż w dużej mierze dotyczy najmłodszych mieszkańców gminy, czyli dzieci.

1. Zaniedbania rodziców (opiekunów) w zakresie opieki i wychowania dziecka/dzieci – niewydolność opiekuńczo – wychowawcza.

Z zaburzeniami w funkcjonowaniu rodziny wiąże się bezpośrednio problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Funkcja opiekuńcza rodziny polega przede wszystkim na zapewnieniu warunków właściwego rozwoju psychofizycznego dzieciom i młodzieży, w tym także warunków materialno – ekonomicznych. Zaniedbanie dziecka można zdefiniować jako sytuacje, w których najbardziej podstawowe potrzeby dziecka, takie jak wyżywienie, ubranie, bezpieczeństwo, wychowanie nie są zaspakajane przez osoby za to odpowiedzialne. Zaniedbanie może być zamierzone np. przez brak zainteresowania dzieckiem lub powstać z nieuświadomienia, z niewiedzy lub niezdolności do odpowiedniego zajmowania się dzieckiem np. z powodu braku podstawowych kompetencji wychowawczych. Wychowanie w rodzinie to proces wdrażania dziecka do życia w społeczeństwie, wpajania mu obowiązujących norm i zasad. Proces ten pierwotnie odbywa się jedynie w środowisku rodzinnym, później uzupełniany jest przez szkołę i inne instytucje wychowawcze, pod których opiekę oddawane jest dziecko. Proces wychowania w rodzinie może być świadomy i planowy – gdy rodzice w procesie socjalizacji realizują swoje wcześniejsze przemyślenia, często jednak jest on procesem nieświadomym, przypadkowym i prowadzącym do niewłaściwej socjalizacji dziecka. Zaniedbywanie, bądź niewypełnianie przez rodzinę funkcji opiekuńczo-wychowawczych wywołuje u dzieci poczucie niepewności, osamotnienia oraz brak poczucia bezpieczeństwa. Pojawiają się problemy wychowawcze, problemy z nauką, z realizacją obowiązku szkolnego. Dzieci i młodzież popadają w konflikty z prawem.

2. Przemoc w rodzinie.

Istotnym problemem, zaburzającym prawidłowe funkcjonowanie w rodzinie jest występująca w niej przemoc. Problem ten dotyka rodziny zamieszkujące na terenie gminy Września niezależnie od wykształcenia, statusu ekonomicznego czy też wykonywanego zawodu. Dlatego tak trudne jest podejmowanie działań mających na celu zdiagnozowanie problemu, jak również tych, które mają na celu zatrzymanie zjawiska przemocy. Dodatkowym utrudnieniem w realizacji zadań jest brak współpracy rodzin w zakresie przezwyciężenia problemów z jakimi przyszło się im zmierzyć. Rodziny dotknięte przemocą otrzymują pomoc i wsparcie w ramach prac grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego we Wrześni. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele następujących instytucji:

- Sąd Rejonowy we Wrześni,
- Samorządowa Szkoła Podstawowa nr 6 we Wrześni,
- Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komenda Powiatowa Policji we Wrześni,
- Stowarzyszenie „Krag”,
- Poradnia Leczenia Uzależnień i Współzależnień Centrum „U” we Wrześni,
- Szpital Powiatowy we Wrześni Spółka z o.o.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach, możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W gminie Września podejmowane są interwencje w środowisku w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”, zakres działania obrazuje poniższa tabela.

Tabela 4

Instytucja wszczynająca procedurę	Liczba wszczętych procedur			
	2019 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Policja	61	50	63	15
Pomoc społeczna	4	6	12	0
Oświata	4	3	4	2
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Społecznych	1	0	1	0
Służba zdrowia	1	0	1	0

*źródło: dane własne OPS Września

W 2019 roku realizowano 140 procedur „Niebieskie Karty”, w tym 71 wszczęto w 2019 roku.

W 2020 roku realizowano 119 procedur „Niebieskie Karty”, w tym 59 wszczęto w 2020 roku.

W 2021 roku realizowano 160 procedur „Niebieskie Karty”, w tym 81 wszczęto w 2021 roku.

W pierwszej połowie 2022 r. realizowano 90 procedur „Niebieskie Karty”, w tym 17 wszczęto w pierwszej połowie 2022 r.

3. Uzależnienia, w szczególności alkoholizm, narkomania

W dzisiejszym szybko postępującym świecie, zjawisko uzależnienia jest częstym problemem społecznym. Uzależnienie może dotknąć każdą osobę, bez względu na płeć, wiek, czy status ekonomiczny. W związku z nadużywaniem alkoholu lub narkomania w rodzinach pojawia się szereg innych poważnych problemów. Bardzo często jest przyczyną rozpadu rodzin, demoralizacji, zaniedbań opiekuńczo – wychowawczych, zagrożenia zdrowia i życia małoletnich dzieci, przemocy w stosunku do dzieci i partnerów. Praca socjalna często dotyczy rodzin, w których występuje problem alkoholowy.

Działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii w Gminie Września realizowane są głównie przez: Pełnomocnika ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnię Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia Centrum „U”, Wrzesińskie Stowarzyszenie Abstynentów „JANTAR”, Ośrodek Pomocy Społecznej, szkoły podstawowe oraz Komendę Powiatową Policji we Wrześni.

W pierwszej połowie 2022 r. w szkołach podstawowych naszej gminy zrealizowano 65 programów profilaktyczno- wychowawczych EPSILON. Jest on rekomendowany przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Programy wykonano w klasach I-VIII, w następujących obszarach: przeciwdziałanie uzależnieniom od środków psychoaktywnych, przemoc rówieśnicza, kształtowanie wzorów i praca w obszarze wartości, normy grupowe, tolerancja i integracja. Przeszkolono łącznie 1359 uczniów, a także 65 wychowawców oraz 107 rodziców.

Na terenie Gminy przeprowadzono kampanię społeczną „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Została ona przygotowana specjalnie z myślą o wsparciu dzieci i młodzieży oraz ich rodziców w trudnych czasach izolacji społecznej. Zgodnie z rekomendacjami psychologów i pedagogów, którzy przygotowali materiały edukacyjne, skupiono się na budowaniu kompetencji radzenia sobie z problemami oraz wsparciu

umiejętności dotyczących wyzwalania pozytywnych emocji. Udział w konkursach wzięło 10 szkół podstawowych z terenu Miasta i Gmina Września.

Podczas wakacji zimowych odbyło się 10 seansów filmowych dla dzieci ze środowisk zagrożonych chorobą alkoholową, z których skorzystało ponad 1800 osób. Odbyły się także pikniki profilaktyczne, przygotowywane przez wrzeșińskie przedszkola.

Na terenie Gminy funkcjonowało 16 grup z zajęciami opiekuńczo- wychowawczymi i profilaktycznymi: 11 grup na terenie gminnych wsi, oraz 5 grup w mieście. Wychodząc naprzeciw potrzebom dzieci grupa przy ul. Witkowskiej czynna była od poniedziałku do piątku w godz. od 13.00 do 16.00. Wychowawca w ramach zagospodarowania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań dzieci realizował zajęcia plastyczne, sportowe, kulinarne, komputerowe, pomagał w odrabianiu lekcji oraz zapoznawał dzieci z podstawowymi zasadami profilaktyki uzależnień. Na zajęcia uczęszczało średnio 17 dzieci/dzień.

W ramach zajęć opiekuńczo- wychowawczych z el. profilaktyki w mieście grupy spotykały się w: budynku SSP Nr 6 - 2 grupy, w budynku Warsztatu Terapii Zajęciowej 1 grupa, budynku Zespołu Szkół Zawodowych – Ochotniczy Hufiec Pracy 1 grupa. Zajęcia odbywały się raz w tygodniu i trwały dwie godziny. Uczestniczyło w nich od 9 do 18 dzieci.

W Gminie działały także programy w świetlicach wiejskich, odbywały się raz w tygodniu i trwały dwie godziny zegarowe. Do ich przeprowadzenia wykorzystano pomieszczenia wiejskich świetlic w Grzybowie, Gutowie Małym, Sołecznie, Bierzglinie, oraz grupy przyszkolne: 2 w Otocznej, 2 w Marzeninie, 2 w Nowym Folwarku, 1 w Kaczanowie. Prowadzono także dożywianie dzieci uczestniczących w programach opiekuńczo- wychowawczych.

Pomocy prawnej i psychologicznej osobom dorosłym udzielali specjaliści w Punkcie Konsultacyjno -Informacyjnym Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy ul. Fabrycznej 14 i Słowackiego 39 prowadzonym przez Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrześni. Z porad psychologa skorzystało 29 osób, z porad pedagoga 38 osób, natomiast z konsultacji prawnika 31 osób.

4. Długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność.

Długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność stanowią jeden z głównych powodów udzielania pomocy społecznej. Oba zjawiska są ze sobą ściśle powiązane, gdyż długotrwała choroba może prowadzić do niepełnosprawności. Wyzwania stawiane przed społeczeństwem polegają na zapewnieniu z jednej strony opieki, a z drugiej rehabilitacji i integracji społecznej, a będą się one zwiększać wraz ze starzeniem się społeczeństwa. Wiedząc zatem, iż problemy zdrowotne nasilają się wraz z wiekiem oraz mając na uwadze zachodzące zmiany demograficzne, a w szczególności wydłużanie się czasu trwania życia, spadek dzietności, jak również zmianę modelu rodziny, spodziewać się można wzrostu udziału świadczeń z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby lub niepełnosprawności we wszystkich udzielonych w ramach pomocy społecznej świadczeniach. Coraz dłuższy czas trwania życia oznacza nie tylko większą liczbę świadczeniobiorców, ale również wydłużanie się okresu objęcia pomocą, co jest związane przede wszystkim z faktem, że dłuższe życie nie jest tożsame z dłuższym życiem w zdrowiu.

Ośrodek Pomocy Społecznej wspiera rodziny dotknięte w/w problemami, udzielając pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. W ramach świadczeń niepieniężnych realizowane są usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Na terenie gminy Września osoby z niepełnosprawnościami oraz ich rodziny mogą liczyć na wsparcie ze strony Warsztatu Terapii Zajęciowej. Warsztat Terapii Zajęciowej jest placówką pobytu dziennego realizującą zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej zmierzającą do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności każdego uczestnika, niezbędnych do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku. Uczestnikiem Warsztatu może zostać osoba z niepełnosprawnością, posiadająca aktualne orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu, ze wskazaniem do uczestnictwa w terapii zajęciowej, wydane przez Powiatowy zespół ds. orzekania o niepełnosprawności.

Do wrzeńskiego Warsztatu uczęszcza 50 uczestników, którzy poddawani są terapii w 10 pracowniach:

- gospodarstwa domowego
- komputerowo-medialnej
- stolarskiej
- ogrodniczej
- mydła i świec
- sztuki użytkowej
- introligatorskiej
- krawieckiej
- witrażu i szkła
- rękodzieła artystycznego.

Natomiast w Gozdowie działa Środowiskowy Dom Samopomocy „Na skarpie”, który jest placówką pobytu dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, wymagającymi wsparcia i postępowania rehabilitacyjnego zmierzającego do osiągnięcia poprawy jakości życia. Skierowanie do Środowiskowego Domu Samopomocy następuje na podstawie decyzji administracyjnej starosty lub z jego upoważnienia dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni, wydanej w oparciu o dokumenty złożone przez Ośrodek Pomocy Społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby zainteresowanej. Uczestnikami są osoby, które mają problem w kształtowaniu podstawowych umiejętności społecznych, w nawiązywaniu kontaktów interpersonalnych, komunikowaniu się z otoczeniem, a niekiedy w wykonywaniu podstawowych czynności samoobsługowych. Środowiskowy Dom Samopomocy dąży do osiągnięcia przez uczestników optymalnego poziomu samodzielności w podstawowych sferach życia oraz do wszechstronnego usprawnienia psycho – ruchowego. Jego zadaniem jest m.in. odciążenie rodziców i opiekunów od całodobowej opieki nad osobą niepełnosprawną.

Placówka posiada 37 miejsc, a jej uczestnicy poddawani są terapii w 6 pracowniach:

- gospodarstwa domowego;
- plastyczno-introligatorskiej;
- stolarsko -ogrodniczej;
- krawieckiej;
- rękodzieła artystycznego;
- komputerowej.

Na terenie gminy Września planuje się utworzenie kolejnego ośrodka wsparcia – środowiskowego domu samopomocy typu B (dla osób z niepełnosprawnością intelektualną) i typu D (dla osób ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi) dla 20 osób. Jego zadaniem będzie wsparcie tych osób w przewyższaniu trudnych sytuacji życiowych, zaspakajaniu ich niezbędnych potrzeb życiowych oraz dążeniu do ich usamodzielnienia dzięki postępowaniu wspierająco - aktywizującemu, poprawy ich życia i funkcjonowania w społeczeństwie.

5. Ubóstwo.

Ubóstwo to stały brak dostatecznych środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb jednostki, w szczególności w zakresie jedzenia, schronienia, ubrania, transportu oraz podstawowych potrzeb kulturalnych i społecznych. Możemy wyznaczyć ustawową i relatywną granicę ubóstwa. Ta pierwsza jest określona jako kwota, która uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej. Ta druga ustalona jest na poziomie 50 proc. średnich wydatków ogółu gospodarstw domowych.

Z posiadanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej danych wynika, iż ubóstwo jest częstym powodem ubiegania się o pomoc, jednakże z każdym rokiem systematycznie spada liczba osób starających się uzyskać z tego tytułu wsparcie. Przyczyną takiego stanu rzeczy zapewne w znacznym stopniu jest prowadzona przez Państwo polityka prorodzinna oferująca różne formy finansowego wsparcia.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 dla Gminy Września

Biorąc pod uwagę posiadane dane możemy wskazać jak wiele rodzin korzysta ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej. Problemy dotyczą znacznie większej liczby rodzin gminy Września, aniżeli wskazują na to dane odnoszące się tylko do środowisk korzystających z pomocy społecznej. Należy zauważyć, iż wsparciem, które może dać długotrwałe efekty jest współpraca z pracownikiem socjalnym oraz z asystentem rodziny dysponującymi szeroką wiedzą i dużymi umiejętnościami merytorycznymi. W Ośrodku Pomocy Społecznej we Wrześni zatrudnionych jest 24 pracowników socjalnych oraz 5 asystentów rodziny.

IV. Organizacja wspierania rodziny.

Obowiązek wspierania rodziny oraz organizacja pieczy zastępczej w zakresie ustawowym spoczywa m.in. na jednostkach samorządu terytorialnego. Ustawa określa podział kompetencji, w tym działań i zadań pomiędzy samorządami.

1. Wspieranie rodziny przez asystentów.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i ich wychowaniu to system zaplanowanych działań, które mają pomóc przywrócić takim rodzinom zdolności do pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Działania te wspomagają rodziców, mających problemy w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich, w taki sposób, aby zapobiec doprowadzeniu do sytuacji, w której dziecko, ze względu na jego dobro, zostałoby umieszczone w opiece zastępczej. Rodziny zagrożone kryzysem są stale monitorowane przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników medycznych i inne instytucje, w tym także – w razie potrzeby – przez Policję i kuratorów sądowych. Pomoc rodzinie realizowana jest w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, pomocy prawnej oraz organizowania spotkań dla rodzin, w tym grup wsparcia.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stworzyła możliwość przeciwdziałania niekorzystnym zjawiskom poprzez wspieranie rodzin, zwłaszcza tych przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze, rodzin niepełnych, zmagających się z problemem przemocy, m.in. poprzez asystenta rodziny.

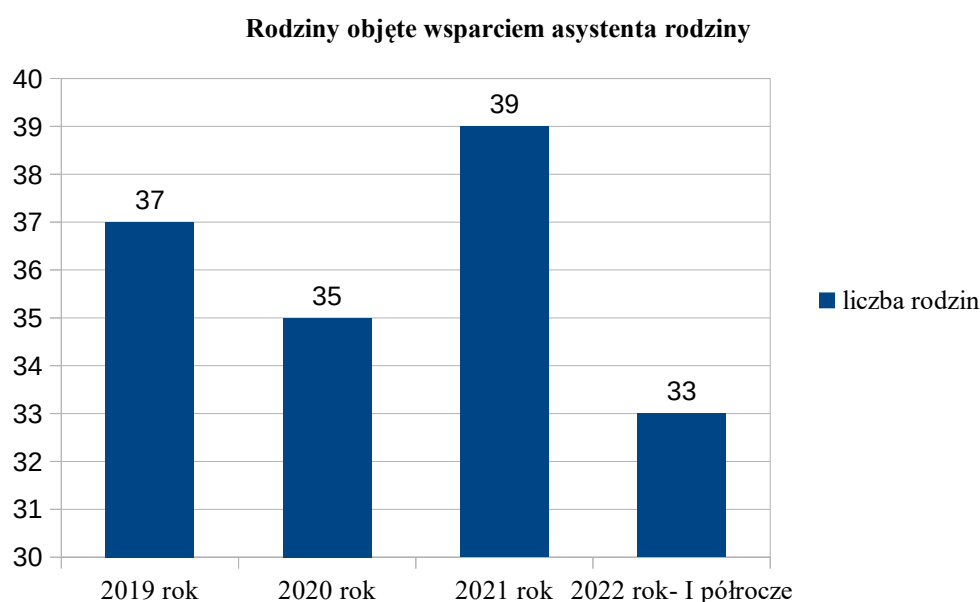
Rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Zadaniem asystenta jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Asystent rodziny pracuje w oparciu o plan pracy z rodziną, wspiera rodzinę w rozwiązywaniu problemów życiowych, konfliktów rodzinnych, a także problemów opiekuńczo wychowawczych. Uczy jak rozmawiać z dziećmi i zorganizować im czas wolny oraz w razie potrzeby pomoże uzyskać korepetycje. Gama jego umiejętności jest szeroka i dotyczy także sfery prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym zarządzania pieniędzmi (planowanie wydatków) czy podziału obowiązków domowych. Wspiera także w sprawach urzędowych i kontaktach ze specjalistami (kuratorzy, pedagodzy, lekarze, prawnicy). Asystent rodziny przydzielany jest na wniosek pracownika socjalnego, sądu, kuratora, szkoły, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie czy też samej rodziny. Praca z rodzinami dysfunkcyjnymi jest procesem długotrwałym i złożonym. Efekty pracy zależne są od aktywności rodzin, ich zaangażowania i potrzeby zmiany stylu życia. Objęcie rodziny wsparciem asystenta rodziny oraz przedstawicieli innych instytucji i organizacji pomocowych nie zawsze gwarantuje przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych czy minimalizacji występowania patologii lub uzależnienia. Zgoda na współpracę z asystentem rodziny jest dobrowolna, wyjątkiem jest postanowienie sądu nakazujące rodzinie współpracę.

W celu wprowadzenia zmian w rodzinie i poprawy jej sytuacji niezbędnym jest dokonanie diagnozy rodziny, a także środowiska. Wstępna diagnoza dziecka obejmuje rozpoznanie sytuacji szkolnej, rodzinnej,

wychowawczej oraz dysfunkcji wymagających działań naprawczych. Diagnoza służy przede wszystkim ustaleniu zakresu potrzeb dziecka w celu jak najszybszego podjęcia pomocy i korekty dysfunkcji. Pomoc dziecku ukierunkowana jest nie tylko na zapewnienie opieki i odpowiednich warunków życia oraz rozwoju, ale także na poznaniu uznanych norm postępowania i zachowania. Dzieci uczą się zaradności życiowej aby w przyszłości móc się usamodzielnąć.

Dla każdej rodziny konstruowany jest indywidualny plan pomocy dostosowany do aktualnej sytuacji, występujących problemów, potencjału rodziny oraz możliwości pomocowych. W sytuacji, gdy rodzina z ograniczonymi prawami rodzicielskimi nie rokuje pozytywnie na reintegrację lub istnieją przyczyny uniemożliwiające ponowne przejęcie opieki nad dzieckiem, praca z rodziną ukierunkowana jest na podtrzymywanie wzajemnych relacji rodzic - dziecko i zachowanie pozytywnych więzi emocjonalnych. Nie da się jednak pominąć, że nie wszyscy rodzice są gotowi na przyjęcie oferowanej im pomocy, nie wszyscy wierzą w skuteczność pomocy czy nawet w swoje własne możliwości. U jednych rodziców zabranie dzieci do pieczy zastępczej jest terapią szokową mobilizującą wszystkie siły i energię w kierunku odzyskania dzieci, u innych wręcz przeciwnie – utrata dzieci jest zdjęciem obowiązków rodzicielskich i wyzwoleniem. W każdym z tych przypadków należy tak dobrać działania pomocowe, aby skutek działania był jak najbardziej korzystny.

Wykres 1

źródło: dane własne OPS Września

2. Piecza zastępcza

Pieczka zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Ma ona charakter czasowy i zapewnia:

1. czas potrzebny na pracę z rodziną biologiczną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub - gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka;
2. przygotowanie dziecka do:
 - a) godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
 - b) pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,

c) nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych;

3. zaspokojenie potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych dziecka.

Pieczna zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Formami rodzinnej pieczy zastępczej są: rodzina zastępcza i rodzinny dom dziecka.

W rodzinach zastępczych umieszcza się dzieci, których rodzice zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej lub gdy władza ta została im ograniczona. Jest to więc forma pomocy dziecku w przypadku niemożności zapewnienia mu opieki i wychowania przez rodziców biologicznych. Rodzina zastępcza jest częścią szerszego systemu na rzecz pomocy dziecku i jego rodzinie. System ten tworzy zarówno rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka, placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej, organizator rodzinnej pieczy zastępczej, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, jak i rodzina biologiczna oraz asystent rodziny, a także sąd decydujący o losie dziecka, kurator oraz inne instytucje świadczące pomoc na rzecz dziecka i rodziny w kryzysie (organizacje pozarządowe, powiatowe centra pomocy rodzinie, ośrodki pomocy społecznej).

Instytucjonalna piecza zastępcza sprawowana jest w formie:

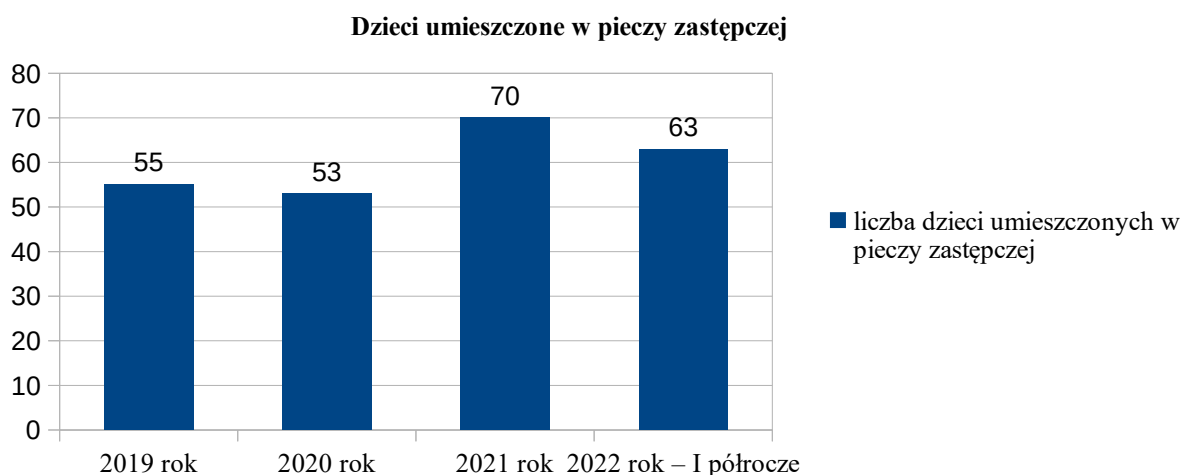
- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej;
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Sąd umieszcza dziecko w instytucjonalnej pieczy zastępczej, jeżeli brak jest możliwości umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej lub z innych ważnych względów nie jest to zasadne. Placówki opiekuńczo-wychowawcze zapewniają całodobową opiekę i wychowanie dzieciom, których rodzice trwale lub okresowo nie mogą, nie potrafią lub nie chcą stworzyć im właściwych warunków życia i rozwoju. Umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej powinno służyć reintegracji rodziny i przywróceniu kompetencji wychowawczych rodzicom.

Za tworzenie i rozwój rodzinnej pieczy zastępczej odpowiedzialny jest starosta powiatu, który wykonuje zadania w zakresie pieczy zastępczej za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie i organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W ponoszeniu wydatków na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej w części partycypuje też gmina, z której pochodzą dzieci umieszczone w pieczy zastępczej (w pierwszym roku w 10%, w drugim 30%, a w trzecim i następnym – 50%).

W gminie Września liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej kształtowała się następująco:

Wykres 2

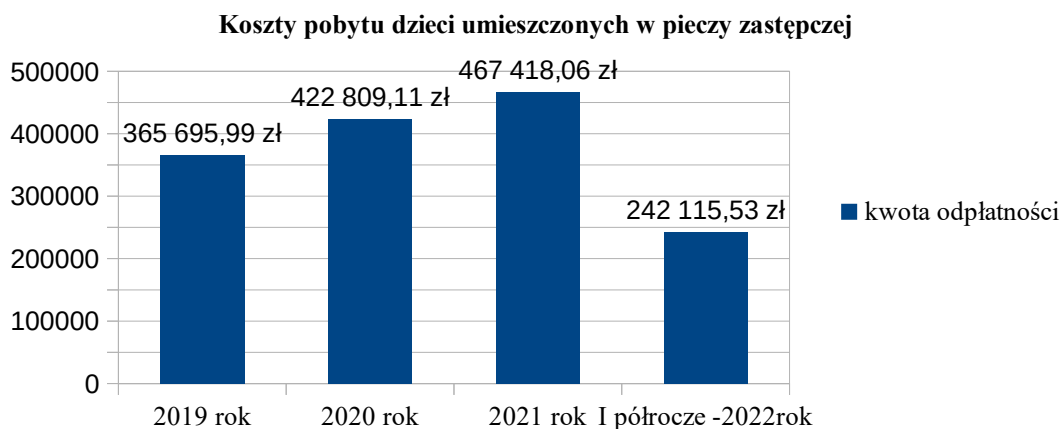

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 dla Gminy Września

źródło: dane własne OPS Września

Poniższy wykres obrazuje jak kształtowały się płatności w gminie Września od 2019 roku do końca pierwszego półrocza 2022 r. Przyjmując, że za pierwsze półrocze 2022 roku gmina Września poniosła koszty w wysokości 242.115,53 zł, a więc szacunkowy koszt może wynieść ok. 500.000,00 zł.

Wykres 3

źródło: dane własne OPS Września

V. Zasoby instytucjonalne

1. Gmina Września

- wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny;
- przydział mieszkań pod najem komunalny oraz socjalnych.

2. Ośrodek Pomocy Społecznej

- pracy socjalna, przyznawanie i wypłata świadczeń z pomocy społecznej;
- przyznawanie i wypłata świadczeń rodzinnych (zasiłek rodzinny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, świadczenie rodzicielskie) oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- przyznawanie i wypłata stypendiów szkolnych;
- przyznawanie i wypłata dodatków mieszkaniowych i energetycznych, dodatku wyrównawczego;
- dofinansowanie posiłku;
- potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej;
- usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- opłacanie pobytu dzieci w przedszkolu;
- dofinansowywanie zakupu podręczników, przyborów szkolnych itp.;
- Karta Dużej Rodziny;
- Wielkopolska Karta Rodziny;
- Wrzesińska Karta Społeczna (Senior);
- współfinansowanie kosztów pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- poradnictwo specjalistyczne - prawne, psychologiczne, pedagogiczne.

3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

- udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 dla Gminy Września

zagrożonych kryzysem;

- zapewnianie dzieciom pieczy zastępczej;
- wspieranie osób usamodzielnianych, opuszczających pieczę zastępczą;
- realizacja programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych;
- pomoc i wsparcie dla osób z niepełnosprawnością.

4. Gminna Komisja rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Pełnomocnik ds. rozwiązywania problemów alkoholowych

- przeciwdziałanie problemom dotyczącym uzależnień;
- zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom dostępu do specjalistycznych form wsparcia;
- promocja zdrowego stylu życia.

5. Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia „Centrum U”

- poradnictwo, wsparcie i terapia psychologiczna;
- grupy wsparcia.

6. Zespół interdyscyplinarny

- pomoc ofiarom przemocy;
- podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty”;
- zapewnienie ofiarom przemocy i ich rodzinom dostępu do specjalistycznych form wsparcia;
- integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

7. Warsztat Terapii Zajęciowej

- rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami;
- integracja osób z niepełnosprawnością ze społecznością lokalną;
- terapia psychologiczna, ruchowa oraz terapia sztuką.

8. Środowiskowy Dom Samopomocy „Na Skarpie”

- poradnictwo psychologiczne;
- integracja osób z zaburzeniami psychicznymi ze społecznością lokalną;
- dążenie do usamodzielnienia się uczestników;

9. Placówki oświatowo - wychowawcze

- realizacja programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych;
- organizowanie wypoczynku;
- wsparcie psychologiczne i pedagogiczne.

10. Wrzesiński Ośrodek Kultury

- organizowanie czasu wolnego;
- działalność kulturalna.

11. Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Września

- działalność kulturalna;
- upowszechnianie czytelnictwa.

12. Wrzesińskie Obiekty Sportowo – Rekreacyjne

- propagowanie zdrowego stylu życia;
- organizowanie czasu wolnego.

13. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna

- zajęcia terapii psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej;
- grupy terapeutyczne dla dzieci;
- grupy wsparcia dla rodziców.

14. Muzeum Regionalne im. Dzieci Wrzesińskich

- organizowanie czasu wolnego;
- działalność kulturalna.

15. Organizacje pozarządowe

- zapewnienie schronienia dla osób znajdujących się w kryzysie bezdomności;
- wsparcie dla najuboższych rodzin w formie posiłku i pomocy żywnościowej oraz rzeczowej;
- działalność charytatywna.

16. Sołectwa

- organizowanie czasu wolnego;
- integracja społeczności lokalnej.

Wiele zadań realizowanych jest w ramach współpracy gminnych i powiatowych instytucji oraz organizacji społecznych działających w danym obszarze, m.in. ze szkołami, policją, kuratorami społecznymi i zawodowymi, Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz organizacjami pozarządowymi.

Praca interdyscyplinarna osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodziną na terenie Gminy Września spełnia wymogi ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dotyczącej funkcjonowania systemu pomocy dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Gmina Września w oparciu o w/w założenia realizuje działania profilaktyczne o charakterze zapobiegającym powstawaniu trudnych sytuacji życiowych oraz patologii.

VI. Adresaci Programu

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Września wychowujące dzieci i przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, których same nie mogą pokonać, a także rodziny, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej i wyrażają chęć współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dzieckiem i jego powrotu do domu rodzinnego.

W szczególności Program jest skierowany do:

- rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i niezaradnych życiowo,
- rodzin żyjących w niedostatku materialnym, w tym bezrobotnych,
- rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą,
- rodzin z dziećmi zagrożonymi niedostatkami społecznymi.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej dlatego tak ważny jest rozwój zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

VII. Cele programu

Cel główny:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w szczególności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcjonalności rodzin.

Cele szczegółowe:

1. Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo - wychowawczej.

- monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami/rodzin dysfunkcyjnych oraz analiza zjawisk rodzanych potrzebę ubiegania się o pomoc,
- wspieranie rodziców w wychowaniu i edukacji dzieci oraz zagospodarowanie czasu wolnego;
- zapewnianie bezpieczeństwa socjalnego rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej;
- zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom z dziećmi;
- kontakt i współpraca z podmiotami działającymi na rzecz rodziny.

Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo - wychowawczej				
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Przewidywane efekty
1	Organizowanie festynów, pikników rodzinnych oraz wydarzeń sportowo -rekreacyjnych	Ośrodek Pomocy Społecznej Gmina Września Wrzesińskie Obiekty Sportowo-Rekreacyjne Placówki oświatowo-wychowawcze Warsztat Terapii Zajęciowej Organizacje pozarządowe	Liczba zorganizowanych przedsięwzięć Liczba rodzin biorących udział w przedsięwzięciach	Wzmacnianie więzi rodzinnych Integracja rodzin ze społecznością lokalną
2	Organizacja konkursów tematycznych, warsztatów, przeglądów artystycznych	Wrzesiński Ośrodek Kultury Gmina Września Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Września Warsztat Terapii Zajęciowej Muzeum Regionalne im. Dzieci Wrzesińskich	Liczba organizowanych przedsięwzięć Liczba uczestników	Zagospodarowanie czasu wolnego oraz poszerzenie zainteresowań

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 dla Gminy Września

		Placówki oświatowo -wychowawcze Organizacje pozarządowe		
3	Udzielenie świadczeń z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zapewnienie pomocy w formie żywności	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba wypłaconych świadczeń Liczba wydanych artykułów spożywczych	Poprawa standardu życia rodzin Poprawa sytuacji finansowej rodziny
4	Udzielanie pomocy materialnej oraz stypendium naukowego dla dzieci i młodzieży	Ośrodek Pomocy Społecznej Gmina Września Wydział Oświaty, Kultury i Sportu	Liczba wypłaconych świadczeń	Poprawa sytuacji finansowej rodziny
7	Pomoc w formie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych wsparciem	Zwiększenie dostępności do usług
8	Praca socjalna na rzecz rodzin mających trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych wsparciem	Rozwiązywanie problemów opiekuńczo -wychowawczych
9	Wsparcie asystenta rodziny poprzez: - organizacja warsztatów podnoszących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodziców pozostających w kryzysie relacji z dziećmi, - pudełko życia rodziny - zachęcenie rodzin dotkniętych różnorodnymi problemami, a przede wszystkim problemami opiekuńczo - wychowawczymi, do zebrania informacji na temat sieci wsparcia przez osoby najbliższe (nazwiska, adresy,	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych wsparciem	Rozwiązywanie problemów opiekuńczo wychowawczych

	<p>telefony) informacje takie może zebrać podopieczny lub za zgodą zainteresowanego pracownik socjalny lub asystent. Informacje te będą mogły (za zgodą Klienta) być przekazane służbom podejmującym interwencje,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabieganie o dofinansowanie udziału dzieci wspomaganych pomocą asystenta rodziny w akcjach półkolonijnych lub koloniach letnich czy zimowych, - uruchomienie szkolnego wolontariatu przy współpracy z Wrzesińskim Centrum Wolontariatu, - organizacja pikniku rodzinnego - integrującego rodziny pozostające pod pieczęą asystentów rodziny z rodzinami nie mającymi kłopotów wychowawczo – opiekuńczych, - organizacja akcji na Boże Narodzenie – „Paczka dla wrzesińskiego dzieciaczka” 			
10	<p>Prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży</p>	<p>Placówki oświatowo -wychowawcze</p> <p>Pełnomocnik ds. rozwiązywania problemów alkoholowych</p> <p>Straż Miejska</p> <p>Komenda Powiatowa Policji</p>	<p>Liczba podjętych działań</p> <p>Liczba podmiotów prowadzących działania edukacyjne</p>	<p>Zwiększenie wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień</p>
11	<p>Organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży z rodzin</p>	<p>Wrzesiński Ośrodek Kultury</p> <p>Wrzesińskie Obiekty Sportowo-Rekreacyjne</p>	<p>Liczba uczestników</p>	<p>Nabycie przez dzieci umiejętności organizowania czasu wolnego</p>

	wymagających wsparcia	Placówki oświatowo -wychowawcze Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Września Sołectwa		Wyrównywanie szans dzieci i młodzieży
12	Zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych	Gmina Września Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba zawartych umów najmu socjalnego Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych, wyrównawczych i energetycznych	Zapewnienie mieszkania rodzinom w trudnej sytuacji materialnej Wsparcie materialne dla rodzin

2. Zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej pomocy w przewycięzaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych.

- szczegółowe rozpoznanie sytuacji rodziny przeżywającej trudności;
- zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz informowanie o miejscach pomocy;
- udzielenie pomocy społecznej (pieniężnej i niepieniężnej) oraz zatrudnienia wspomaganego (prace społeczno-użyteczne);
- zapewnienie pomocy asystenta rodziny oraz monitorowanie sytuacji dziecka po zakończonej współpracy z asystentem rodziny;
- rozwijanie interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywania problemów rodziny (przemoc, uzależnienia);
- angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach rozwijających umiejętności w prawidłowym wykonywaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej pomocy w przewycięzaniu problemów opiekuńczo - wychowawczych				
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Przewidywane efekty
1	Udzielanie rodzinom wsparcia pieniężnego (zasiłki) oraz pomoc w formie gorącego posiłku	Ośrodek Pomocy Społecznej Gmina Września Organizacja pozarządowe Placówki oświatowo -wychowawcze	Liczba wypłaconych świadczeń Liczba osób objętych dożywianiem	Poprawa jakości życia rodzin Zmniejszenie problemu niedożywienia
2	Wsparcie dla rodzin w postaci pracy socjalnej	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych wsparciem	Wzrost kompetencji rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-

				wychowawczej
3	Wsparcie dla rodzin poprzez udział asystentów i organizowanie przez nich zespołów multiprofesjonalnych, by móc skuteczniej i systemowo wspomagać rodziny borykające się z wieloma przerastającymi ich problemami	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych wsparciem	Zdolność radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych
4	Pomoc rodzinom dotkniętym problemem przemocy	Ośrodek Pomocy Społecznej Komenda Powiatowa Policji Zespół Interdyscyplinarny	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty	Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie
5	Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji poprzez podjęcie terapii leczenia uzależnień	Ośrodek Pomocy Społecznej Poradnia Leczenia Uzależnień i Współzależnienia „Centrum U”	Liczba osób podejmujących leczenie	Podjęcie leczenia przez osoby uzależnione oraz współuzależnione
6	Wsparcie dla rodzin wielodzietnych	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	Wsparcie rodzin wielodzietnych w formie Karty Dużej Rodziny Zwiększenie dostępności dla rodzin wielodzietnych w zakresie zakupu towarów i usług
7	Kierowanie osób bezrobotnych do wykonywania prac społecznie użytecznych	Powiatowy Urząd Pracy Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób podejmujących prace społecznie użyteczne	Poprawa sytuacji materialnej rodziny Nabywanie nowych umiejętności zawodowych Możliwość podjęcia zatrudnienia

3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej

- umożliwienie rodzinom korzystania ze wsparcia pracownika socjalnego i innych specjalistów;
- interdyscyplinarne działania zapobiegające umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej (praca socjalna, poradnictwo);
- współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej;

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 dla Gminy Września

- pomoc rodzinie w odbudowywaniu środowiska wychowawczego pozwalającego na powrót dziecka do rodziny biologicznej oraz podtrzymywanie kontaktu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z rodzicami biologicznymi.

Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej				
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Przewidywane efekty
1	Wspieranie i wzmacnianie więzi rodzinnych dzieci umieszczonych w zastępczych formach opieki z rodziną biologiczną	Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba postanowień Sądu orzekających o powrocie dziecka do rodziny biologicznej	Stworzenie warunków umożliwiających powrót dziecka do rodziny biologicznej
2	Zwiększenie dostępności do pomocy: psychologicznej, pedagogicznej i prawnej	Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Liczba udzielonych porad	Udzielenie wsparcia rodzinom w kryzysie Poprawa funkcjonowania rodzin korzystających ze wsparcia specjalistów
3	Reintegracja dzieci i rodzin pozostających w pieczy zastępczej z biologicznymi rodzicami poprzez stosowanie najnowszych rozwiązań, sprawdzonych przez specjalistów uznanych w dziecinie wspierana pieczy zastępczej	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	Wzmocnienie kompetencji rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych Wzmocnienie pozytywnych postaw rodzicielskich
4	Udział asystentów i organizowanie przez nich zespołów multiprofesjonalnych, by móc skuteczniej i systemowo wspomagać środowisko rodziny biologicznej dziecka pozostającego w pieczy zastępczej	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	Zdolność radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych

VIII. Źródła finansowania

1. Środki własne budżetu gminy;
2. Dotacje z budżetu państwa;
3. Środki pozabudżetowe, pozyskane z innych źródeł;

IX. Efekty

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny oraz wzmocnienie ich poczucia bezpieczeństwa,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia, dla rodziny i dziecka,
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

X. Realizatorzy

Założenia Programu w gminie Września powinny realizować podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz podmioty lub osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną. Koordynatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrześni realizujący go przy współpracy z:

1. Urząd Miasta i Gminy Września;
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Pełnomocnik ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
4. Zespół Interdyscyplinarny,
5. Poradnia Leczenia Uzależnień i Współzależnienia „Centrum U”,
6. Warsztat Terapii Zajęciowej,
7. placówki oświatowo-wychowawcze,
8. Wrzesiński Ośrodek Kultury,
9. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
10. Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Września,
11. Wrzesińskie Obiekty Sportowo-Rekreacyjne,
12. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna we Wrześni,
13. Sąd Rejonowy we Wrześni,
14. Muzeum Regionalne im. Dzieci Wrzesińskich,
15. organizacje pozarządowe,
16. parafialne zespoły charytatywne i organizacje kościelne,
17. lokalni i ponadlokalni przedsiębiorcy,
18. społeczność lokalna,
19. lokalne media.

XI. Monitoring i Ewaluacja

Program będzie koordynowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrześni. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych. Monitoring realizacji Programu odbywać się będzie przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu informacji w Ośrodku Pomocy Społecznej, jako koordynatora Programu i jednocześnie instytucję wiodącą przy jego realizacji. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne przygotowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrześni w pierwszym kwartale następującego po sobie roku, składane Burmistrzowi Miasta i Gminy Września. Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych.

XII. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Września na lata 2023 - 2025 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności rodzin z dziećmi. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. W celu osiągnięcia zamierzonych celów w realizację programu będą włączane instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami, wspierają dzieci i rodziny. Wszystkie działania będą skoncentrowane na polepszeniu sytuacji dziecka i rodziny, zwiększeniu poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowaniu negatywnych zachowań oraz stworzeniu skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka. Jednocześnie jako działanie niezbędne, będzie prowadzone systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć szanse rodziny na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności koniecznych do prawidłowego wypełniania swych ról społecznych.

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2022r. poz. 447 ze zm.) nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Głównym założeniem takich programów jest stworzenie optymalnych warunków do poprawy jakości życia i funkcjonowania rodzin z dziećmi, kontynuacja działań uznanych za właściwe oraz wyznaczenie nowych kierunków – dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania w środowisku rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

Dotychczasowy program obowiązujący w Gminie Września wprowadzony został uchwałą nr X/116/2019 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 12 grudnia 2019 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 i obowiązuje do końca bieżącego roku. W związku z tym konieczne jest uchwalenie programu na kolejne lata.